

Kalvis Torgāns. Jurisprudence. Tiesu darbs. Likumu pilnveidošana. Raksti 2010–2020. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2020, 607 lpp.

Šajā grāmatā atlasīti raksti, kas publicēti laikā no 2010. gada sākuma līdz 2020. gada februārim, kā arī trīs pirmpublicējumi. Publikāciju apkopojuma mērķis ir dot iespēju interesentiem vienkopus iepazīt dažādos izdevumos ievietotus rakstus, kas izkārtoti nodaļās un aptver 1) Latvijas tiesību zinātnes attīstību 100 gados un pašreizējo stāvokli, 2) civiltiesību un civilprocesa aktualitātes, tostarp civiltiesiskās atbildības pilnveidojumus, līgumsodu, procentus, nemantisko kaitējumu, cesiju, darījumus ar nekustamo īpašumu, 3) tiesu darba kvalitāti un tiesnešu neatkarības robežas u.c. Atsevišķās nodaļās izkārtoti autora interviju, uzrunu teksti un priekšvārdi citu autoru grāmatām un konferenču materiāliem, kā arī informācija par autoru. Grāmata domāta tiesību zinātņu bakalaura, maģistra un doktora programmu studentiem, kā arī tiesnešiem, advokātiem un citiem praktizējošiem juristiem.

This book contains selected articles published by profesor of the University of Latvia, Dr. habil. iur., full member of Latvian Academy of Sciences Kalvis Torgans during 2010 – february 2020. As his articles are published in various books and journals which are sometimes hardly accessible this collection gives readers possibility to study development of legal concepts and solutions actual for Latvia. The structure of present book allows individual readers to seek the relevant information about current questions, as civil liability, fault, liability of judges, quality of court decisions et. c. Celebration of the hundredth anniversary of Latvian state and Faculty of Law gave reason to evaluate the contribution of the legal science to the state and society. Most of articles are in Latvian, however nine publications are in English and one in Russian.

© Kalvis Torgāns, 2020

© Tiesu namu aģentūra, 2020

Izdevējs: Tiesu namu aģentūra

Baldones iela 1 B, Rīga, LV-1007

tnagramatas.tna.lv; facebook.com/TNAgramatas

Tiražētājs: SIA "Jelgavas tipogrāfija"

ISBN 978-9934-508-80-6

Saturs

Priekšvārds	17
-------------------	----

1. nodaļa

TIESĪBU ZINĀTNES ATTĪSTĪBA UN PROBLĒMAS	19
--	----

Ceļvedis 1. nodaļā:

Tiesību zinātne – vienlaikus atzīta un noliegta	19
--	----

Tiesību zinātne Latvijā	21
--------------------------------------	----

Juridiskās fakultātes devums tiesību zinātnes attīstībā Latvijā	25
--	----

1. Fakultātes pirmsākumi un studējošo skaita dinamika	26
---	----

2. Fakultāte kā juridiskās izglītības un zinātnes centrs	28
--	----

3. Pētījumu galvenie virzieni	30
-------------------------------------	----

4. Profesionālās kvalifikācijas izaugsme.....	32
---	----

5. Saītes ar <i>Alma Mater</i> nezūd arī pēc panākumiem praktiskajā darbā	33
---	----

6. Grāmatas un cita "zinātniskā produkcija"	34
---	----

7. Ejot līdzī laikam.....	36
---------------------------	----

Kopsavilkums	37
--------------------	----

Contribution of Faculty of Law, University of Latvia, to Science, State, and Nation	38
--	----

Introduction	38
--------------------	----

1. Beginnings of the Faculty and Dynamics in Number of Students	40
---	----

2. Faculty as the Centre of Legal Education and Science	42
---	----

3. The Main Lines of Research	44
-------------------------------------	----

4. Development of Professional Qualification	47
--	----

5. Links to <i>Alma Mater</i> Do Not Disappear with Achievements in Practical Work.....	48
---	----

6. Books and Other ‘Scientific Production’	49
7. Moving with the Times	52
Summary	53
Likumi un tiesību zinātne – Latvijas bagātības daļa	55
Tiesību principu, likumu un zinātnes atziņu loma civiltiesisku strīdu risināšanā	57
Zinātnieku loma tiesiskajās attiecībās	59
Jurisprudencē ne katra jauna atziņa tiek uzverta ar aplaušiem	61
Tiesiskuma problēmas komercdarbībā un tiesību zinātnes uzdevumi / Problems of rule of law in commercial activities and tasks of the jurisprudence	65
Tiesību zinātne 2014. gadā: nekoordinēti aktīva, plāpīga, cerīga	68
Veiksmīgās un noliegtās zinātņu nozares	72
Jurisprudence – <i>In memoriam</i>?	75
Kādus uzdevumus risina tiesību zinātne?	78
Letonika un birokrātija	82
Par atzītām un neatzītām publikācijām	82
Iedot darba rīkus daudziem	85
Atved četrusimt Civillikuma eksemplārus	85
Latvijas Senāta spriedumu izdošana	86
Tēva – senatora Augusta Lēbera – devums	87
Senāta tradīcijas Augstākajā tiesā	89
Nerimtīgā enerģija	90
Вклад профессора В. Синайского в формировании правовой системы независимой Латвийской Республики	91

2. nodaļa

CIVILTIESĪBU UN CIVILPROCESA PROBLĒMAS 96

Ceļvedis 2. nodaļā:

No konstitucionālajiem principiem līdz tiesību finesēm..... 96

2.1. Tiesiskuma stiprināšanas uzdevumi 98

Fair Judgment in Civil Cases as a Manifestation of Implementing Norms of the Satversme..... 98

Annotation 98

Introduction 98

1. Differentiating between the Concepts of a Fair Court
and a Fair Court Judgement 99

2. Criteria of Fairness and Obstacles in a Judge's Path
towards a Fair Judgement 102

3. Collision of Principles..... 104

4. Counter-actions by the Participants of a Dispute
to Fast and Fair Adjudication of a Civil Case 108

5. The Right to Access to Court and Possibilities
of Appeal..... 111

Summary 114

Cilvēktiesību aizsardzība civiltiesisku strīdu izspriešanas kontekstā 115

Tiesu kļūdas vai Latvijas likumu nepilnības?..... 116

Vai lietu lēnā virzība ir tiesnešu bikluma sekas? 121

Par morālā kaitējuma atlīdzības kritērijiem 122

Princese Karolīna un civiltiesiskie strīdi Latvijā 125

Komercdarbības tiesiskuma problēmas, sagaidot valsts simtgadi 127

Komerctiesību straujā attīstība 127

Sarežģījumi likumu īstenošanā praksē..... 128

Likumu efektivitāte nav pietiekama, ja tādu
neapstiprina prakse 131

Juristu kongresa devums komercdarbības tiesiskuma
stiprināšanai 133

Neatļautas darbības izpausmes Eiropas deliktu tiesībās	136
Maldinošs miers.....	136
Ambiciozs pētījuma projekts.....	138
Formula "visu vai neko" un taisnīgums.....	140
Uzvedības standarts, vaina vai attaisnojumi?.....	141
Nemantiskais (morālais) kaitējums.....	142
Roboti nesteidzina precizējumus civiltiesībās	145
Vai robots varētu tikt atzīts par civiltiesisku attiecību subjektu?.....	148
Iespējamība nākotnē.....	151
Kam jānes civiltiesiskā atbildība par robota izraisītu kaitējumu?.....	154
Kopsavilkums.....	156
2.2. Darījumi ar nekustamo īpašumu	158
Prettiesiski iegūta īpašuma tālākpārdošanas sekas	158
Vai nepareizi likumi liedz atgūt prettiesiski privatizēto?.....	158
Kuras īpašuma tiesības ir svētākas par citu īpašuma tiesībām?.....	163
Līgumu ķēdes gadījumā par izšķirošo kļūst labticīguma jautājums.....	166
Noziedzīgi iegūtas lietas attiesāšana.....	167
Par personisko attieksmi.....	170
Noslēdzot.....	170
Consequences of Resale of Illegally Acquired Immovable Properties	173
Illegally Acquired Apartment Resold Three Times.....	174
Commentary on Possible Solutions and Consequences.....	176
In the Case of a Chain of Contracts, the Issue of Good Faith Becomes Determinant.....	178
Recovery of an Illegally Acquired Thing.....	178
Other Arguments in Other Cases.....	182

Nekustamā īpašuma atsavināšanas darījumu forma (kāpēc nevar piekrist reformas pretiniekiem) / Immovable property alienation transaction form (why reform opponents cannot be agreed with).....	188
Summary	188
Ievads.....	188
Civiltiesisks jautājums valsts politikas aspektā	189
Līgumu brīvības princips neliedz noteikt izņēmumus	193
Kādus līgumus aptvertu reforma	195
Vai varētu būt izņēmumi no notariālās formas obligātuma?	200
Kāds rādītājs no nekustamā īpašuma tirgus raksturojuma visvairāk gremdē Latviju biznesa vides reitinga noteikšanā....	202
Kopsavilkums	204
Darījumu notariālās formas nepieciešamības pamatojumi.....	206

2.3. Civiltiesiskās atbildības modeļi un tās līgumiska ierobežošana. Vainojamība .....

Civiltiesiskās atbildības modeļi pēc vainojamības pazīmes (līdzautorībā ar Jāni Kārklīņu).....	214
1. "Atbildības par vainu" sistēma.....	216
2. Stingrās atbildības jeb atbildības neatkarīgi no vainas sistēma	224
3. Vainojamības nozīme citās atbildības modifikācijās Civillikumā un Kopējā modelī.....	232
4. Vēlreiz par termiņiem un būtību. "Atbildības par vainu" un stingrās atbildības robežšķirtne.....	237
Kopsavilkums	242

Civiltiesiskās atbildības līgumiska ierobežošana / Contractual Limitation of the Civil Liability	244
Summary	244
1. Pretruna starp fundamentāliem tiesību principiem.....	244
2. Līgumu brīvība nevar būt absolūta	246
3. Revidentu darba īpatnības.....	249
4. EK Komisijas rekomendāciju īstenošanas ceļi.....	251
Secinājumi	254

2.4. Nemantiskais (morālais) kaitējums un mierinājuma nauda	255
Mierinājuma naudas noteikšanas pamats un apmērs	255
Prasījumu daudzveidības pieaugums un neatrisināto problēmu saasināšanās.....	255
Mērķis samierināt un dot gandarījumu.	
Termina "mierinājuma nauda" pamatojums	263
Mierinājuma naudas apmēra noteikšana.....	264
Kā veidojas tiesas ieskats un ko nozīmē tiesas diskrētā vara.....	266
Vai sakropļojums ir miesas bojājums?	267
Personas, kurām ir tiesības uz mierinājuma maksu	270
Kopsavilkums	272
Non-pecuniary (moral) Damage in the Theory of Civil Law and Practice	274
Anotācija	274
Historical survey.....	274
Pre-requisites of compensation for non-pecuniary damage.....	278
Adversarial principle, evidence and the burden of proof.....	286
Establishing the amount of compensation (consolation payment)	293
Summary	298
2.5. Līgumsodi un procenti	300
Nokavējuma procentu un līgumsodu piedziņa pēc aizdevuma līguma izbeigšanas	300
Par Civillikuma (CL) 1811. panta nozīmi	302
Līguma pārtraukšanas varianti.....	303
Kā atkāpšanās no līguma ietekmē saistību	304
Kad svarīga 100 % robeža	306
Vai prasīto līgumisko procentu vietā var piespriest likumiskos procentus?	306
Nākotnē būs jaunas problēmas	307

Līgumsoda anomālijas Direktīvas 2011/7/ES normu kontekstā	309
Samērā vienkāršs piemērs	310
Kādu funkciju pilda minētais līgumsods?.....	311
Secinājumi	319
Crash of Penalties "Bubble" in Latvia.....	321
1. Questions on which answers were sought in Latvia	326
2. The Functions of a Contractual Penalty	333
3. The Amount of a Contractual Penalty and Measuring its Proportionality.....	335
4. Court's Intervention	338
Cesijas tiesiskā regulējuma pilnveidošanas nepieciešamība / Regulation of assignment (<i>cessiō</i>) requires improvements	340
Summary	340
Ievads.....	340
1. Prasījums kā apgrozības prece	341
2. Cesijas izkropļojumi, kas atklājas Latvijas tiesu praksē	342
3. Starptautiskais aspekts	346
4. Esošais regulējums un tā vājās vietas.....	347
5. Par Latvijas likumu pilnveidošanu.....	349
Kopsavilkums	351
2.6. Citi saistību tiesību jautājumi	353
Likumisko procentu aprēķināšana / Calculation of Statutory Interest	353
Summary	353
Likumisko procentu maksāšanas pienākuma regulējums Civillikumā un Civilprocesa likumā.....	353
Kāpēc CPL 195. pantā nav norādīts procentu līdz sprieduma izpildei tecējuma sākums?	356
Vai Civillikumā noteiktie likumiskie procenti var tikt aizmirsti?	357
Vai zvērināts tiesu izpildītājs labo tiesas spriedumu?.....	358
No kura datuma sāk tecēt likumiskie procenti par laiku līdz izpildei	366
Kopsavilkums	368

Freedom of Contract and Framework for Banking Contracts in Latvia and Other Countries	369
Risinājumi strīdos par nomu ar vairākiem īpašniekiem abās pusēs	379
2.7. Civild procesa problēmas	392
Civilprocess: attīstībā ar nebeidzamiem papildinājumiem	392
Trieciens samākslotām tiesiskās aizsardzības shēmām	398
Sūdzību daudz, virzība uz tiesiskumu lēna	398
Tiesiskās aizsardzības process – kreditoru labprātīga palīdzība	400
Ļaunprātību iespējamība	401
Administratora un tiesas pienākums izrādīt modrību	403
Būtiski papildinājumi likumā	405
Pasākumu plānu nesaskaņojušo kreditoru interešu aizsardzība	406
Kreditoru iedalījuma nosacītība	411
Kopsavilkums	413
Galvojuma saistības īstenošanas civilprocesuālais aspekts	415
Ko nozīmē "prasība" materiālajās tiesībās (civiltiesībās)	415
Vai desmit patstāvīgas prasības?	416
Vai, prasot no galvinieka, jāprasa arī no galvenā parādnieka?	417
Kādas grūtības?	420
Galvenā parādnieka maksātnespēja	421
Likumos ir neskaidrības	422
Valstiskā uzraudzība pār šķīrējtiesas spriedumu tiesiskumu	424
1. Šķīrējtiesu spriedumi un izpildu raksti to izpildei skaitļos	424
2. Autonomija, lai palīdzētu	425
3. Nav pareizs uzskats, ka tiesnesim nav jāiepazīst šķīrējtiesas sprieduma būtība	426
4. Šķīrējtiesas spriedumam jābūt saprotamam	430
5. Šķīrējtiesas nedrīkst pārkāpt kompetenci	431

6. Šķīrējtiesa nedrīkst skatīt lietas, kurās aizskartas trešo personu intereses	432
7. Galvinieks kā procesa dalībnieks	433
Kopsavilkums	437
2.8. Juridiskas personas publiskajās un privāttiesībās	438
Juridiskās personas atbildības atšķirības no publiskas personas civiltiesiskās atbildības	438
Atbildīgās personas privātajās un publiskajās tiesībās	443
Salīdzinājums: civiltiesiskas juridiskas personas un publiskas personas atbildības izpausmes	445
Jauns atbildības veids administratīvajās tiesībās	446
Iestāde kā civiltiesiska juridiska persona	450
Kopsavilkums	467
3. nodaļa	
TIESU DARBA KVALITĀTE, TIESNEŠA NEATKARĪBA UN ATBILDĪBA	469
Ceļvedis 3. nodaļā:	
Par tiesnešu neatkarību un atbildību	469
3.1. Virzība uz atklātu domu apmaiņu par tiesu darba kvalitāti	471
Tiesas kļūdas un tiesneša neatkarības robežas	471
Vai ar tiesām ir tāpat kā ar bitēm	471
Kļūdas, kuras nebūtu piedodamas pat trešā kursa studentam	474
Kad drīkst sākt celt trauksmi, ka spriedumā ir rupjas kļūdas	475
Kopsavilkums	478
Priekšvārds, kas pārtapa atsauksmē par grāmatu "Tiesas un mediju komunikācija"	479
Priekšvārds par Priekšvārdu	479
Priekšvārds	480

3.2. Maksātnespējas lietu izpēte un strīdi par atziņām	485
Tieslietu sistēmai jāatzīst trūkumi un jārikojas	485
Cik bieži tiesnesis drīkst kļūdīties?.....	486
Shēmas jeb laupīšana gaišā dienas laikā.....	487
Ko var darīt prokuratūra, tiesas un Tieslietu padome?	489
Vai būs pagrieziena?	492
Par maksātnespējas procesa lietu izpētes komisijas darba rezultātiem	495
Prof. K. Torgāna atsevišķais viedoklis pie komisijas ziņojuma	497
3.3. Atsevišķi tiesu darba pilnveidošanas jautājumi	501
Vingrinājums kursam "Tiesnešu tiesības" jeb par likuma burtu un garu	501
Informācija pirms risinājuma.....	502
Par likuma burtu un garu	503
Izglītošana pārmāc tiesas galveno uzdevumu – strīdu izšķiršanu	508
Iedzīvotāju izglītošanai ir grāmatas, advokāti un augstskolas.....	511
Pārmērības mēdz būt arī motīvu daļā	512
Izglītošana, nodrošināšanās pret sūdību vai neracionāla rīcība.....	515
Tiesneša atsevišķās domas – tiesneša varoņdarbs vai nepilnība tiesas darbā / Separate opinion of judge – feat of judge or shortcoming in work of court	517
Summary	517
1. Abpusēji griezīgs zobens	517
2. Atsevišķo domu izplatība un iemesli	518
3. Kādi jautājumi izraisījuši atsevišķās domas.....	521
4. Zinātnieku uzdevumi	524
Kopsavilkums	526

Vai tiesnešu kļūdas ir visu nelaimju cēlonis	527
Sākums detektīvžanra stilā	527
Par ko īsti ir runa	528
Žurnālisti meklē spilgtus piemērus, meklēsim arī juridiskās atziņas	529
Kas darīts lietu ātrākai virzībai	534
Ieslodzīto pretenzijas, tiesības un to aizsardzība	535
Par izklūšanu no bērnu autiņiem.....	537
Kas notika ar ziņojumu.....	538

4. nodaļa

AUTORA INTERVIJAS, IZDEVUMU PRIEKŠVĀRDI

UN RUNAS	539
-----------------------	-----

Ceļvedis 4. nodaļā:

Intervijas un gods rakstīt priekšvārdus	539
--	-----

Kalvis Torgāns no studenta līdz profesoram:

62 gadi Latvijas Universitātē	541
--	-----

Nedēļas jurists – Kalvis Torgāns	546
---	-----

Dzīves un darba gaitas (2009–2014)	546
--	-----

Intervija ar Nedēļas juristu (2009).....	548
--	-----

Zinātnieku loma civiltiesisko konfliktu mazināšanā	550
---	-----

Vai juristiem būtu jākārtoto vienots eksāmens:

tēzes un viedokļi	557
--------------------------------	-----

Jātrenē gan smadzenes, gan muskuļi	559
---	-----

Priekšvārds rakstu krājumam

"Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes 7. starptautiskā zinātniskā konference "Tiesību zinātnes uzdevumi, nozīme un nākotne tiesību sistēmās" 2019. gada 16.–18. oktobrī Rīgā"	561
---	-----

Foreword to the Collected conference papers of the 7th International Scientific Conference of the Faculty of Law of the University of Latvia "Legal Science: Functions, Significance and Future in Legal Systems", 16–18 October 2019, Riga	562
--	-----

Priekšvārds rakstu krājumam

"Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes 6. starptautiskā zinātniskā konference "Konstitucionālās vērtības mūsdienu tiesiskajā telpā" Rīgā 2016. gada 16.–17. novembrī" 565

Foreword to the Collected conference papers of the 6th International Scientific Conference of the Faculty of Law of the University of Latvia "Constitutional Values in Contemporary Legal Space", 16–18 November 2016, Riga 567

Priekšvārds rakstu krājumam

"Latvijas Universitātes 5. starptautiskā zinātniskā konference, veltīta Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes 95. gadadienai, "Jurisprudence un kultūra: pagātnes mācības un nākotnes izaicinājumi" Rīgā 2014. gada 10.–11. novembrī" 570

Foreword to the Collected conference papers of the 5th International Scientific Conference of the University of Latvia Dedicated to the 95th Anniversary of the Faculty of Law of the University of Latvia "Jurisprudence and Culture: Past Lessons and Future Challenges", 10–11 November 2014, Riga 571

Priekšvārds grāmatai

"Baiba Broka, Stīvens Džohansens. Juridiskā analīze un tekstu rakstīšana. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2017" 573

Priekšvārds grāmatai

"Līga Mazure. Pacienta griba un tās civiltiesiskā aizsardzība. Rēzekne: Līga Mazure, 2014" 575

Priekšvārds grāmatai

"Zane Pētersone. Intelektuālā īpašuma civiltiesiskās aizsardzības līdzekļi. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013" 577

5. nodaļa

PAR AUTORU. ATZINĪBAS AUTORAM 579

Profesors Kalvis Torgāns saņem Latvijas Zinātņu akadēmijas augstāko apbalvojumu

(Madara Marija Ose) 579

Laudatio Lielās medaļas laureātam Kalvim Torgānam <i>(Tālavš Jundzis)</i>	581
Grand Medal of the Latvian Academy of Sciences awarded to professor Kalvis Torgāns <i>(Madara Marija Ose)</i>	585
Kalvis Torgāns: ejiet līdzī laikam! <i>(Estere Egle)</i>	586
Profesoram Torgānam pasniegts Latvijas Universitātes augstākais apbalvojums <i>(Sanniņa Matule)</i>	589
Gada nominācijas Augstākajā tiesā <i>(Jurista Vārds)</i>	590
LU Gada balva – profesoram K.Torgānam <i>(Dina Gailīte)</i>	592
Leģendārais profesors atklāj memuāru un laikabiedru atmiņu grāmatu <i>(Jurista Vārds)</i>	595
LU Juridiskās fakultātes dekānes Dr.iur., profesores Kristīnes Stradas-Rozenbergas ceļavārdi grāmatai "Civilprocesa likuma komentāri. III daļa"	597
Darbu Augstākajā tiesā beidz Civillietu departamenta tiesnesis Kalvis Torgāns <i>(Rasma Zvejniece)</i>	599
Kalvis Torgans, the judge of the Department of Civil Cases, ceases to work in the Supreme Court <i>(Rasma Zvejniece)</i>	601

Pielikums

2010.–2020. gadā prof. K. Torgāna sarakstītās un ar viņa līdzdalību tapušās grāmatas un raksti (saraksts)	603
1. Prof. K. Torgāna sarakstītās grāmatas	603
2. Grāmatas, kuras tapušas ar prof K. Torgāna līdzdalību.....	603
3. Rakstu krājumā neiekļautie K. Torgāna raksti	605

Summary	606
----------------------	-----

Priekšvārds

Vēja spārnjiem aiztraukušies desmit gadi kopš klajā nāca rakstu apkopojums par iepriekšējiem desmit gadiem.* Atskatoties var teikt, ka tie bijuši ražīgi, saspringta darba gadi. Šajā laikā turpinājās darbs Latvijas Universitātes Juridiskajā fakultātē, 2014. gada martā noslēdzās darbs Augstākajā tiesā, simt gadu pastāvēšanu atzīmēja Latvijas valsts, Latvijas Universitāte un tās Juridiskā fakultāte, ar kuru autors saistīts jau vairāk nekā 62 gadus.

Latvijas Universitātes Zinātniskās bibliotēkas reģistrā par laiku kopš 2010. gada sākuma pie autora vārda atrodamas 123 bibliogrāfiskās vienības. Tie galvenokārt ir raksti un atsevišķas grāmatas. Jāpiebilst gan, ka bibliotēka reģistrē arī promocijas darbu recenzijas un dalību konferenču krājumu un citu zinātnisko izdevumu redkolēģijās. Sprotams, ka šajā rakstu krājumā nebija ne vajadzības, ne iespēju pārpublicēt, piemēram, autora sarakstītās nodaļas Civilprocesa likuma komentāros vai ārzemēs trīs sējumos drukātajās grāmatās sērijā *Digest of European Tort Law*. Laikmeta iezīme ir tāda, ka atsevišķus rakstus atrast jau pēc dažiem gadiem ir grūti pat tad, ja tie publicēti nevis Vācijā, Ukrainā vai Igaunijā, bet dažādos Latvijas izdevumos, kā Zinātņu Akadēmijas Vēstis, Augstākās Tiesas Biļetens, LU žurnāls Juridiskā zinātne / *Law*, žurnāls "Ir", Nacionālā enciklopēdija.

Zinātniekiem, un ne tikai viņiem, ir tāda dažkārt pārspīlēta tieksme cerēt, ka kādā rakstā noformulētās atziņa, vērtējums vai ierosinājums var noderēt gados jaunākajiem censoņiem, kas pēta ik pa laikam aktualizējušās problēmas un rokas tajos pašos virzienos, kādos jau agrāk iets. Tāda vājība piemīt arī šīs grāmatas autoram. Pārlasot un šķirojot desmit gados sarakstīto, radās sajūta, ka pirms vairākiem gadiem rakstītais nebūt nav zaudējis savu aktualitāti. Tas joprojām var būt noderīgs un var ieinteresēt arī gados jaunākos juristus un citus lasītājus. Jau rakstītais var atvieglot pūles. Nav taču domājams, ka tiesību zinātne ir padevusies cīņā par šīs nozares nozīmīguma atzīšanu citu zinātnes nozaru konkurencē un pienācīgu valsts atbalstu finansējumā. Nav pamata uzskatīt, ka pašlaik strādājošie tiesneši jau ir atrisinājuši visus judikatūras veidošanas un tiesību tālākveidošanas jautājumus un viņus

---

* Torgāns K. *Civiltiesību, komerciesību un civilprocesa aktualitātes. Raksti 1999–2008 / Current Topics on Civil, Commercial Law and Civil Procedure. Selected articles 1999–2008.* – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2009, 667 lpp.

nomainošajiem tiesnešiem nebūtu noderīgi palasīt par diskusijām un kritiku, kas pagātnē sekmējusi virzību uz tiesisku valsti. Tāpat nevar uzskatīt, ka civiltiesību un civilprocesa attīstība drīzumā sasniegs "mūžīgā sasaluma līniju".

Lai atvieglotu lasītājam izvēlēties interesējošo lasāmvielu, raksti izvietoti nodaļās, priekšplānā liekot juridiskās zinātnes problēmām veltītus rakstus. Tematiski raiba izveidojās nodaļa par civiltiesību un civilprocesa jautājumiem: joprojām risināmi gan atbildības, gan cesijas, gan nekustamā īpašuma prettiesiskas atsavināšanas, gan arī civilprocesa jautājumi. Varbūt šodien ķecerīgas liksies domas par robotu iesaistīšanu civiltiesiskos darījumos. Tas, ka tiesību zinātniekiem jābūt ne tikai slavas dziesmu sacerētājiem par panākumiem tiesu darbos, bet jācenšas izgaismot arī trūkumus un nepilnības, parādās trešajā nodaļā. Ceturtā un piektā nodaļa satur jau vieglāk lasāmu vielu – intervijas, priekšvārdus citu autoru grāmatām (kas nebūt nav vienkāršs uzdevums) un laika biedru apliecinājumus, ka ir vērts ieklausīties, ko teicis daudzos un dažādos veidos atzinību guvušais autors. Tas nenozīmē, ka grāmatā nedrīkstētu meklēt kļūmes un trūkumus, atklāt vājākas vietas un labot, attīstīt tālāk. Kam tas izdosies, ja citi atzīs, varēs lepoties sakot: "Es palaboju akadēmiķa profesora teikto". Autors savukārt, ja to piedzīvos, ir gatavs teikt: "Lūk, kāda cerīga ir mūsu jaunā paudze!"

Kalvis Torgāns

2020. gada martā